

Satu Saarinen & Heidi Vartiainen

Matalan kynnyksen opinnäytetyöpajat ja urasuunnittelun tukeminen

Loppuraportti

Matalan kynnyksen opinnäytetyöpajat ja urasuunnittelun tukeminen

Loppuraportti

Satu Saarinen & Heidi Vartiainen

Julkaisusarja

C: Raportteja, 66

Vastaava toimittaja

Kari Tiainen

Sivuntaitto

Kaisa Varis

Kansikuva

Brooke Cagle / Unsplash

© Tekijät ja Karelia-ammattikorkeakoulu

Tämän teoksen osittainenkin kopiointi on tekijänoikeuslain mukaisesti kielletty ilman nimenomaista lupaa.

ISBN 978-952-275-293-2

ISSN-L 2323-6914

ISSN 2323-6914

*Julkaisujen myynti
ja jakelu*

Karelia-ammattikorkeakoulu
julkaisut@karelia.fi
tahtijulkaisut.net

Joensuu 2019

Hankkeen tausta ja tavoitteet

Ammattikorkeakoulujen tulosvastuuna on seurata opiskelijoidensa työllistymistä valmistumisen jälkeen. Riittävän ohjauksen varmistaminen opintojen loppuvaiheessa lisää opiskelijan mahdollisuuksia työllistyä joko omalle tai vaihtoehtoiselle alalle. Karelia-ammattikorkeakoulun strategian väliarvioinnissa vuonna 2018 nostettiin yhdeksi keskeiseksi strategialinjaukseksi 'tutkinnolla työelämään'. Tämä linjaus edellytti mm., että ammattikorkeakoulu tukee aktiivisesti opintojen loppuunsaattamista ja tavoiteajassa valmistumista. Vuoden 2018 ensimmäiseen ammattikorkeakoulun osavuosikatsaukseen kirjattiin huoli vähäisestä valmistumismäärästä ja huoli tutkintojen määrästä. Suunta oli laskeva. Myös opinnäytetöiden substanssiohjaajilta tuli signaalia, että opinnäytetyön ohjaamisen sijaan aikaa kului opiskelijan elämän ongelmien, ajanhallinnan suunnitteluun ja priorisointitaitojen ohjaamiseen.

Karelia-ammattikorkeakoulussa on järjestetty koulutusaloittain opinnäytetyöpajoja. Näissä pajoissa ovat käyneet opiskelijat, jotka ovat motivoituneita tekemään opinnäytetyönsä valmiiksi. Oli tarvetta järjestää opinnäytetyöpajoja myös niille opiskelijoille, joilla opinnäytetyöprosessi ei edennyt suunnitellusti ja varmistaa heidän tavoiteajassa valmistuminen. Työpajoissa päätettiin keskittyä opinnäytetyöprosessin ohjauksen lisäksi ongelmanratkaisutaitoihin, ajanhallintaan, motivaation ylläpitämiseen, ja tavoitepohjaiseen työskentelyyn sekä uraohjaukseen.

Matalan kynnyksen opinnäytetyöpajat ja urasuunnittelun tukeminen -hankkeen tavoitteena oli kehittää Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden sujuvampaa etenemistä opinnäytetyöprosessissa ja saada opiskelijat valmistumaan. Tavoitteena oli rakentaa suun-

nitelmallinen ja organisoitu malli opinnäytetyöpajasta, jossa opiskelijan opinnäytetyöprosessia ohjattaisiin kokonaisvaltaisemmin. Haluttiin kehittää ns. matalan kynnyksen opinnäytetyöpajoja, joihin opiskelijoilla olisi helpompi osallistua. Hankkeen rahoittajana toimi William ja Ester Otsakorven Säätiö.

Hankkeen toimenpiteet ja tulokset

Hankkeessa rakennettiin Karelian opiskelijoille Matalan kynnyksen opinnäytetyöpajamalli. Mallin luomisessa tukena olivat Itä-Suomen yliopiston Gradutalli-käytäntö, joka on gradun kirjoittamisen tukiryhmä. Ryhmässä käsitellään konkreettisia gradun tekemiseen liittyviä asioita. Toisena mallina sovellettiin Tampereen yliopiston Otetta opintoihin ja ratkaisuja opiskelupulmiin -ryhmää, jossa käytetään ratkaisukeskeisiä työskentelytapoja omien opiskelupulmien ratkaisemiseen.

Alkuperäinen ajatus oli pilotoida Matalan kynnyksen opinnäytetyöpajaa liiketalouden koulutusalailla, mutta nopeasti selvisi, että tarve tällaiselle toiminnalle oli laajempi. Päätettiin pilotoida opinnäytetyöpajoja, jotka olisivat avoimia kaikille suomenkielisille amk-tutkintoa suorittaville Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijoille. Pilotoinnin aikana huomattiin tarve toteuttaa vastaavia pajoja myös ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opiskelijoille, englanniksi kansainvälisille tutkinto-opiskelijoille sekä virtuaalisesti monimuoto-opiskelijoille. Nämä kaikki kokeilut toteutettiin hankkeen aikana Karelia-ammattikorkeakoulun molemmilla kampuksilla ja niistä koottiin palautetta kehittämistyötä varten.

Matalan kynnyksen piloteissa opiskelijat haastateltiin ennakkoon ennen pajatoiminnan alkua. Näin saatiin kattavasti tietoa siitä, mihin osallistujat kaipaivat tukea, miksi he halusivat osallistua Matalan kynnyksen opinnäytetyöpajoihin ja mitkä heidän tavoitteensa olivat.

Haastatteluissa nousi hyvin useasti esille halu saada konkreettista tukea opinnäytetyön aloittamiseen, kirjoittamiseen sekä opinnäytetyöprosessin ajanhallintaan ja aikataulutamiseen. Moni halusi ”vierellä kulkijan” tai tukijan, joka osoittaisi, onko opinnäytetyö ylipäättään menossa oikeaan suuntaan. Usealla osallistujalla oli kirjoittamisen kynns nousnut niin korkeaksi, että koko kirjoittamisprosessi oli pysähtynyt. Joillekin osallistujille opinnäytetyöstä oli tullut sellainen ongelma, josta ei omasta mielestään selviä. Lisäksi tarve saada tukea tiedonetsintään mainittiin haastatteluissa useasti. Jokainen osallistuja mainitsi kuitenkin tavoitteekseen opinnäytetyön loppuunsaattamisen ja tutkinnosta valmistumisen.

OPINNÄYTETYÖPAJOJEN SISÄLLÖT

Matalan kynnyksen opinnäytetyöpajat toteutettiin teemoittain ja sisältöjä räätälöitiin alkuhaastattelutietojen mukaisesti. Näin varmistettiin, että osallistujat saivat pajatoiminnasta mahdollisimman suuren hyödyn. Jokaisen opiskelijan edistymistä seurattiin tapauskierroilla. Pajat aloitettiin aina ”missä mennään” -kierroksella, jossa jokainen opiskelija sai kertoa, missä vaiheessa opinnäytetyöprosessi oli meneillään. Pajat päätettiin ”mitä seuraavaksi – next steps” osuuteen, jossa varmistettiin, että jokaisella opiskelijalla on selkeä tavoite ja aikataulu seuraavaan tapaamiseen saakka.

Pajatoiminnan ensimmäisinä aiheina olivat opinnäytetyöprosessi, opinnäytetyön suunnittelu ja rakenne sekä motivaatio ja sen ylläpitäminen. Pajoissa käydyissä keskusteluissa esille nousseita teemoja olivat epäonnistumisen pelko sekä aikaansaamisen vaikeus. Keskusteltiin siitä, mistä motivaatio koostuu ja miten sitä voi pitää yllä. Pajatoiminnassa jaettiin erilaisia vinkkejä motivaation ylläpitämiseksi ja opiskelijat saivat vertaistukea samassa tilanteessa olevilta opiskelutovereiltaan.

Yllättävä syy opinnäytetyön pysähtymiselle oli sopivan opinnäytetyöaiheen löytyminen. Aiheen etsintään oli käytetty kuukausia ja opinnot olivat sen ajan ”tyhjäkäynnillä”. Pajatoiminnassa tartuttiin myös tähän ongelmaan tarjoamalla apua aiheen etsimiseen ja valintaan. Aiheen etsimistä ja ideointia avattiin opiskelijoille myös oman urasuunnittelun näkökulmasta. Osallistujille tarjottiin myös konkreettisia opinnäytetyöaiheita, joita saatiin yrityksiltä ja organisaatioilta sekä Karelian TKI-projekteista. Näillä tukitoimilla jokainen ilman aihetta ollut osallistuja pääsi aloittamaan opinnäytetyöprosessinsa.

”AIKAA EI PIDÄ KULUTTAA, VAAN KÄYTTÄÄ”

Ajankäytön hallinta ja itsensä johtaminen ovat taitolajeja, joita voi opetella. Oma ajanhallinta on yksi tärkeimpiä elämänhallintaan ja työelämätaitoihin liittyviä asioita. Yhtenä onnistuneimmista menetelmistä Matalan kynnyksen opinnäytetyöpajatoiminnassa katsottiin olevan opinnäytetyöprosessin aikataulutaminen ja sen myötä ajankäytön hallinnan tehostaminen sekä yhdessä konkreettisten päivä- ja viikkotasosten tavoitteiden luominen. Konkreettisempia sekä realistisempia tavoitteita kalentereihin saatiin avaamalla opinnäytetyöhön vaadittu työaika niin ammattikorkeakoulututkinnon kuin YAMK-

tutkinnon osalta, ja suunnittelemalla kalentereihin työskentelyaikaa jokaisen opiskelijan elämäntilanne huomioiden. Pajoissa tuotiin esille konkreettisia esimerkkejä siitä, minkä verran kalenterista tulee löytyä aikaa, jotta opiskelijan valmistuminen tavoiteajassa olisi realistinen.

”PAIKKA, JOSSA PÄÄSEE KESKITTYMÄÄN JA TEKEMÄÄN”

Konkreettiselle työskentelylle eli tiedonhauulle ja kirjoittamiselle sekä kirjoittamisen esteiden purkamiselle varattiin omia pajakertoja. Tiedonhankinnan pajoja toteutettiin yhteistyössä Karelian kirjaston kanssa, jossa informaattikko kertoi tiedonhausta. Lisäksi ryhmien kanssa tehtiin oman tutkimusaiheen ja tiedonhaun jäsentelyä, tunnistettiin oman tutkimuksen keskeisiä käsitteitä sekä tehtiin konkreettisia hakuja eri tietokannoista. Opiskelijoille kerrottiin samalla kirjaston palveluista, tiedonhankinnan klinikoista ja työpajoista, jotta tiedonhakua pystyi jatkamaan tuetusti pajatapaamisen jälkeenkin. Pajoissa hyödynnettiin myös suomen kielen ja viestinnän opettajien asiantuntemusta tekstin tuottamisen tekniikoissa ja kirjoittamisen esteiden purkamisessa.

”MITÄ VALMISTUMISEN JÄLKEEN?”

Viimeisessä pajatapaamisessa keskityttiin kirjoittamisen lisäksi suunnittelemaan omiin uratavoitteisiin ja niiden toteuttamiseen sekä työelämään siirtymiseen. Apuna käytettiin urasuunnittelun ja työnhakuun liittyviä työkaluja ja -menetelmiä. Huomio kiinnittyi erityisesti uraohjauksen ja -suunnittelun tarpeellisuuteen, etenkin opinnäytetyövaiheessa. Esimerkiksi opinnäytetyöaiheen valinnassa tulisi painottaa opiskelijan mahdollisuutta vahvistaa omaa osaamistaan ja ammatillista identiteettiä sopivan aihevalinnan avulla.

Kuvio 1. Matalan kynnyksen opinnäytetyöpajojen teemat.

Palautetta matalan kynnyksen opinnäytetyöpajoista

Matalan kynnyksen opinnäytetyöpajoista kerättiin systemaattisesti palautetta pilotointien kehittämiseksi. Palautteiden perusteella Matalan kynnyksen opinnäytetyöpajat koettiin tarpeellisiksi ja hyödyllisiksi. Palautteissa korostui mahdollisuus saada vertaistukea ja huomata, ettei opinnäytetyöasioiden kanssa olekaan yksin. Kaikki osallistujat kokivat, että opinnäytetyöpajaan osallistuminen oli joko tärkeää tai erittäin tärkeää ja että pajojen teemat olivat hyödyllisiä opinnäytetyön edistymisen kannalta.

Matalan kynnyksen opinnäytetyöpajoihin osallistumisen katsottiin olevan eteenpäin vievää:

”Pääsin opinnäytetyössäni alkuun ja sain patisteltua itseäni kirjoittamiseen.”

”Hieman aktiivisuutta sain omaan tekemiseen ja joitakin vinkkejä jotka mahdollisesti edistävät valmistumistani.”

”Pääsin alkuun ja opinnäytetyö lähti etenemään. Hyvä kun oli paikka johon pääsi keskittymään ja tekemään.”

”Osallistuminen verkon kautta oli huippua. Ilman tätä en olisi varmaan päässyt alkuun.”

”On hyvä että tällaisia järjestetään. Saa olla välillä ihan kasvotustenkin ja jutella opiskelusta toistenkin kanssa”

Pajoihin osallistuneet kokivat aikataulutetut ja säännölliset tapaamiset tarpeellisiksi ja kannustaviksi. Verkon kautta osallistuneet kiittelivät virtuaalisen pajan järjestämisestä. Myös vertaistuki koettiin erittäin tärkeäksi. Palautteiden perusteella pajoissa pitäisi kiinnittää huomiota vielä yksilöllisempään ja alakohtaisempaan prosessinohjaukseen.

Hankkeessa oivallettua

Vaikka varsinainen hanke päättyy, toiminta opinnäytetyöprosessin ympärillä jatkuu ja kehittyy. Matalan kynnyksen opinnäytepajakokeilu osoitti, että tämänkaltaiselle toiminnalle on tarvetta jatkossakin. Kareliassa uudistetaan parhaillaan opinnäytetyöprosessia ja tämän hankkeen kokeilujen tuloksia vietiin eteenpäin Karelian opinnäytetyöryhmälle, joka osaltaan vastaa Karelian koko opinnäytetyöprosessin kehittämisestä.

Hankkeen aikana oivallettiin, että usealle opiskelijalle tieteellinen kirjoittaminen, sopivan opinnäytetyön aiheen löytäminen ja opinnäytetyöprosessin kokonaisvaltainen hallinta ovat haasteellisia. Tämän vuoksi Matalan kynnyksen opinnäytetyöpajoissa toteutettiin kirjoittamisen pajoja, joissa keskityttiin tekstin tuottamiseen ja rakenteeseen. Niistä saatujen kokemusten ja palautteiden perusteella Kareliassa todettiin kannattavaksi uudistaa opinnäytetyön raportoinnin palauteprosessia siten, että tekstin kieliasua ja rakennetta ohjataan erillisissä kirjoittamisen pajoissa. Näiden pajojen kokeiluja jatketaan ja ne tulevat osaksi Karelian opinnäytetyöprosessia.

Syksyn 2019 aikana Kareliassa on rakennettu urapalvelumallia, jonka tavoitteena on mm. tukea opiskelijoiden työelämään siirtymistä. Yhtenä uratyökaluna mallissa kokeillaan Tsemppi-pienryhmävalmennusta, jonka tavoitteena on tukea korkeakouluopiskelijoiden opintojen etenemistä, ennaltaehkäistä opintojen pitkittymistä tai keskeyttämistä sekä edistää työllistymistä. Pohdinnassa on, voisiko Matalan kynnyksen opinnäytetyöpajamalli toimia osana Tsemppi-pienryhmävalmennusta.

Matalan kynnyksen opinnäytetyöpaja -hankkeen keskeisiä suosituksia ovat

» tiedonhankinta-, kirjoitus-, viestintä-, ja tutkimusmenetelmätaitoja tulee kehittää aktiivisesti ensimmäisestä opiskeluvuodesta alkaen ja niitä tulee vahvistaa koko opintojen ajan

» opinnäytetyön aiheen löytäminen ja valinta ajoissa, esim. opinnäytetyökoordinaattoreiden aihepankki, josta opiskelijat voisivat valita opinnäytetyöaiheita ja työelämän toimeksiantoja

» opinnäytetyöpajat tukitoimena niille opiskelijoille, joiden opinnäytetyöprosessi näyttää hidastuvan tai on pysähtyksissä. (Esim. osana Tsemppi-pienryhmävalmennusta.)

Kuvio 2. Matalan kynnyksen opinnäytetyöpajamalli.

”Pajasta oli minulle hyötyä. Olisin muuten saattanut luovuttaa suunnitelman tekemisen suhteen ja jättää opinnäytetyön tekemättä.”

Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelija,
Matalan kynnyksen opinnäytetyöpaja keväällä 2019